

TÜRKİYE MADEN-İŞ SENDİKASININ, TÜRK-İŞ'e
AZALIĞI İÇİN XII. GENEL KURULA SUNULAN
TEKLİF HAKKINDA ESABİ MUCİBE LAYİHASI

MUHTEREM DELEGELER,

Bugün en üst teşekkülümüz olan Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu, kısa ismi ile Türk-İş, malûm olduğu gibi sekiz sene önce 1952 senesinde kuruldu. Türk-İş'in bu kuruluş yılında Sendikamız (İstanbul Demir ve Madeni Eşya İşçileri Sendikası) ismi ile beş senelik bir maziye sahipti. Sendikamız 1947 tarihinde ilk kurulan sendikalardan olmakla beraber, İstanbul İşçi Sendikaları Birliği'nin kurucuları arasında bulunmuş, üzerine düşen mühim vazifelerden ilkinin o zaman deruhte etmişti. Böylece 1947 senesinde Türk-İş'in kurulmasına Birlik vasıtasıyla katılmış ve Türk-İş'e otomatikman aza olmuştu.

TÜRKİYE TİPİ SENDİKALARIN DOĞUŞU:

1952 Tarihinde büyük fedakârlıklarla kurulan Türk-İş, bu tarihten sonra mühim birçok hadiseler şahit oldu. Türk-İş hakkındaki anlayışlarda mühim değişiklikler olduğu gibi, Türk Sendikacılığı da gelişme yolunda idi. Her ne kadar, mevzuatın kısırlığı, düşük iktidarın vurdum duymazcasına anlayışsızlığı ve hatta aksine baskı hareketleri karşısında, bazı çevrelerde ümitsizlik ve nikbinlik hakim olmaya başlamış idiyse de, Sendikacılık anlayışında gizli bir gelişme kaydedilmekte idi.

1955 senesine doğru Sendikamız iç buhranlarını oldukça atlatmış, faydalılık DEVRESİ'ne girmişti.

1954 senesinde Amerikalı Hocaların iştirakiyle İş ve İşçi Bulma Kurumunda açılan ilk YETİŞTİRME SEMİNERİne Sendikamızdan üç İdareci katılmıştı. Üç ay, bütün gün devam eden bu ilk seminer, Memleketimize, Sendikacılık sahasında yeni fikirler getirmekte idi. Seminerden mezun olan üç İdarecinin gayretleriyle Sendikamız yeni bir şahlanmaya doğru hazırlıklara başladı. Memleketimizdeki Sendikaların muvaffakiyetsizlik sebeplerinin başlıcaları ve bunlardan en mühimmi TEŞKİLATLANMA meselesi olduğu meydanda idi. Dünya üzerinde teşkilatlanamayışında mevcut sistemler hakkında mümkün olduğu kadar döküman ve malûmat toplandı. Yabancı Sendikacılarla, hürmetle yad etmeden geçemeyeceğimiz kıymetli Hocalarımızla, Profesörlerle veya dış Memleketleri görmüş kimselerle temaslar yapıldı.

Neticede teşkilatlanma mevzuunda iki mühim sistem meydana çıktı:

- 1-Mahalli Sendikalar ve bunların birleşmeleri ile Federasyonculuk,
- 2-Memleket ölçüsünde aynı iş kolunda tek tip sendika,

Federasyonculuk Memleketimizde muvaffak olmamış bir sistemdi. Değil üç retli kadro çalıştırmak, bazıları kiralarını, hatta telefon paralarını bile ödeyememekte idiler. Diğer taraftan bir İDARİ OTORİTE olmaktan da çok uzakta idiler. Binanaleyh Federasyonculukta Mali ve İdari otorite temini imkânsızdı. Halbuki Sendikacılık anlayışının ilk kurulmakta ve yerleşmekte olduğu bir Memlekette, hiç olmasa bu ilk devrede muvaffakiyet için Merkezîyetçi sistem şart olmalıydı. Memleket ölçüsünde aynı İşkolunda tek sendika tipi sistemine gelince, ikinci Cihan harbinden sonra en muvaffakiyetli şekilde Almanyada başlamış ve kısa zamanda diğer memleketler seviyesine erişmişti. Bunun sırrı ne idi? Bunun sırrı, mali ve idari kudretin bir noktada toplanması idi.

İşte bu tetkik ve tetebbü neticesinde TÜRKİYE ÇAPINDA SENDİKA fikri Sendikamızca bonimsendi, ve ortaya atıldı.

Sendikamız, bu fikri ortaya attıktan sonra Statüyü hazırlamakla meşgulken, gemi adamları bu sistemin ilk tatbikçisi oldular. Arkasından Petrol İşçileri bu sistemi acele ile tatbik koydular. Ve 1956 Kongresinde de Sendikamız yeni ismi ile Türkiye Tipi Sendikası şekline girdi. Bundan sonra birçok işkolundaki Sendikalar bu sistemi muvaffak bularak aynı yola girmeye başladılar. Sistem kısa zamanda tutundu ve muvaffak oldu.

TÜRK-İŞ'İN TÜZÜĞÜ:

1952 Senesinde kurulan Türk-İş Tüzüğü, 20 tarihte mevcut teşkilâtlara göre hazırlanmıştı. O tarihte birlik ve Federasyonlar mevcuttu. Türkiye Tipi Sendikalar o tarihte henüz olmadığı için Türk-İş Tüzüğünde yer almamıştı. Türk-İş nezdinde, Türkiye Tipi Sendikalarını temsil edecek Birlik ve Federasyonlar olmadığı için yeni bir mesele ortaya çıkıyordu. Türkiye Tipi Sendikalar; doğrudan doğruya Türk-İş'e aza olmalıydılar. Bunun içinde Türk-İş Tüzüğünde değişiklik olması gerektiği fikrinde olanlar vardı. Ve halen iş başında bulunan Türk-İş İcra ve İdare Kurulu bunlar arasında idi. Diğer bir gurup ta; hukuken Türk-İş Tüzüğünün müsait olduğu ve Türkiye Tipi Sendikaların Türk-İş'e doğrudan doğruya aza olabileceği fikrinde idi. Ve ilk mesele iki sene önce Petrol-İş'in Türk-İş'e azalığı hususunda Türk-İş temsilciler meclisinde doğmuştu.

Yakında yapılacak Türk-İş Kongresinde Tüzük tadilatı ile meselenin hallolacağı kanaatindeyiz.

BİRLİĞİN TEMSİL YETKİSİ :

Sendikamız 1947 de İstanbul İşçi Sendikaları Birliğinin kısmen azası olduğu için, bu güne kadar Birlik vasıtasıyla Türk-İş'e azalığını devam ettirmiştir. Fakat, bu husus hukuken sakattır. Çünkü 1952 tarihinde Sendikamız Mahalli bir Sendika idi ve bu temsil şekli tamamdı. 1956 dan sonra ise Sendikamız Türkiye çapında teşkilâtlanmaya başlamış, İstanbuldan başka; İzmir, Balıkesir, Kütahya, İzmit, Nazilli gibi bölgelerde teşkilât kurmuş, Eskişehir, Adana, Kastamonu, Ankara, Sivas gibi Bölgelerde de teşkilâtlanma ile meşguldür. İstanbul İşçi Sendikaları Birliği ise yalnız İstanbul Vilâyeti dahilinde mahalli bir teşkilâttir. Ve Sendikamızın ancak İstanbul teşkilâtını temsile yetkilidir. Sendikamızın İstanbul dışı teşkilâtlarını ise temsile hukuken yetkili değildir. Diğer taraftan Sendikamız, şekil bakımından mesleki Federasyon ölçüsündedir.

N E T İ C E :

Maden-İş'in muhterem Delegeleri,

Buraya kadar, mümkün olduğu nisbette kısa olarak izahına çalıştığımız gibi, artık Sendikamız Genel Merkez olarak doğrudan doğruya Türk-İş'e aza olması şeklen ve hukuken şarttır. Bu takdirde Sendikamızın gerek memleket Sendikacılığının inkişafı ve gerekse Üyelerimizin hak ve menfaatlerinin korunması bakımından Türk-İş'le olan münasebetlerinde, üzerine düşen vazifeyi yapma imkânına sahip olacaktır.

'Takdiri yüksek kararlarınıza bırakır, Keyfiyeti saygılarımızla arz ederiz.

GENEL İDARE KURULU